

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:
Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyilatkozatok és hirdetések.

Telefon szám 34.

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.
Megjelenik hetenkint egyszer, vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . K 18—
Fél évre . . . . . 6—
Negyed évre . . . . . 3—
Egyes szám ára 30 fillér.

Hirdetések jutányosan számoltatnak.

NYITNÁR PÉNTESRE 50 ÓRÁR.

Feloldó szerkesztő:
ZRÍNYI KÁROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lapnyeljesítő:
STRAUSZ SÁNDOR.

Közeledik a leszámolás.

Míg az angol államférfiak örületes gyűlölségüket káromkodó beszédekkel igyekeznek nekünk félelmetessé tenni, addig azokban a tengerekben, melyeket az angolok kisajátított tulajdonuknak tartanak, rettenthellen elszántsággal végzik háborúldöntő munkájukat a német buvárhajók. Maguknak az angoloknak is be kell ismerniök, hogy a tengeralatti hajóharc zord komolysággal megkezdődött.

A háboru kezdete óta egyetlen hasonló tartamu időszakban nem sülyesztettek el a németek oly sok ellenséges hajót, mint a kiméletlen U-harc kihirdetése óta. S ami az angolok izlését legfájdalmasabban sérti: megmentették azt az egyetlen amerikai, aki a sok elsüllyesztett hajó egyikén utazott, úgy hogy még az a világok sem maradt, hogy az Egyesült Államok egyhamar háborút izenjen Németországnak.

Amikor az új harcmódról értesültek a franciák, kigonyolták és lekicsinyelték elhatározásunk horderejét; de szavaikból, újságcikkeikből mégis kiérzethető volt rosszul rojlegetett aggodalmuk. Az eddig elsüllyesztett hajók száma mutatja, mennyire igazolatlann volt a lekicsinylés, és mily jogosult volt az aggodalom. Ha így tovább tart az új hadviselési mód, Anglia csakhamar körül lesz zárva és lehetetlen lesz oda valamit bevinni. Csak az angol államférfiak örülete teheti túl magát a központi hatalmak elmentálló képességének ily csahatalann jetein, csak ők képesek arra, hogy elutasítva a tisztességes béke lehetőségét, tovább folytatják ezt a rettenetesen véres háborút.

Romániai emlékek.

(Egy tanárú elbeszélése.)

Irtá: Kormány Endre.

Az oláh háboru kültételek felelevenedtek emlékezetemben a Romániában eltöltött hónapok és egyben életem legborzalmasabb útja. Alig, hogy elvégeztem egyetemi éveimet a kezemben volt a sok évi nehéz munkával megszerzett oklevél, nem vártam semmire, hanem párheti pihenő után állást vállaltam Magyar származású apa és oláh anya gyermekeit kellett magyar vizsgákra előkészítenem. Fagyári igazgatók voltak és állítólag félóránnyira laktak Bukarestől. Igen boldog voltam abban a tudatban, hogy a magam lábára állhatok és mindjárt külföldre kerülök világot látni.

Augusztus végére megszereztem az utazáshoz szükséges iratokat és nagy örömmel keltem útra. A vonatból az én könnyező kísérőimnek mosolygva intettem búcsút.

Predaélig hosszú és unalmas volt talán másoknak az őt, de nekem nem. Éjjel-nappal egyformán jól éreztem magam. Ott leszállítottak miniket a vonatról, átnéztek az iratokot, máháták a rövid várakozás után visszavándoroltunk egyazon vonatra. A változás abban állott, hogy most már oláh kalandok váltották fel a magyarokat. Bukarestig ismét jókora út állt meg előttem, de annál nagyobb volt az örömem a megérkezésakor abban a reményben, hogy egy félóra múlva célt érek.

Csak ha más oldalról is megvilágítjuk ezt az örületet, tudjuk azt egész nagyságban megismerni. Az elsüllyesztett hajókkal temételen millió vesz a tengerbe és élelmiszerek, szükségleti cikkek, melyek ma már a háborúviselő országokban ritkaságokká váltak, mindennemű hadidugáru, közzén, szappan, zsír, nikkel, gummi elpusztultak a tengerben. Mindenütt fokozódik a szűkség ezekben a cikkekben, de mégis a tengerbe dobják az örökre használhatatlennaká teszik őket. Ez az örültség netovábbja; de Anglia így akarja. Anglia akarja, hogy a föld javei a tengerbe vessenek; Anglia akarja, hogy Európa elvérezzék és az ő dicsőségére és hasznára elszegényedjék.

Mint a gonosz szellem, fojtja el az autántlénepek békekivánságainak megnyilvánulását; szítja a fanatizmust, mely értékeket pusztít és elvonja őket az emberek használatára elől. Az angol lelket e gonosz állhatatlansága örök szegényfoltja fog maradni az emberiség történetének.

A pusztítás legutolsó skusa, mely Anglia bűnökkel terhelt lelkén száród, végre is fordulathoz fog vezetni és a világ népei tisztán fogják látni Anglia valódi, de el nem ért célját, melyekért mások vérért, vagyonát pusztítják.

A büntetés órája közeledik. Zokogni, jajgatni fognak a siralomházban, mert iszonyu lesz az ítélet, melyet az egész emberiségen elkövetett hallatlan bűnökért az angol államférfiak fejére fognak olvasni, nemcsak az ellenségek, hanem mostani jóbarátjaik, sőt a maguk félrevezetett népe is.

Az állomáson keresni kezdtem a piros szabkendővel megjelölt kocsit. Alig akartam megismerni a hatalmas torzonborz oláh parasztot. A keresésben egy vasúti hivatalnok volt segítségemre — no meg a francia nyelvtudásom, melyen minden valamit érő ember értett.

Különös látvány tárult szemem elé, amint megpill antoltam a különös formájú hatalmas, minden oldalról fedett tálkalmányt. A kocsi elő három ló volt fogva. Amint fel akarok szállni, látom, hogy bundákkal is fel van szerelve — elkezdtem nevetni az augusztusi hőség és téli bundák groteskségén. Ajkamon fagyott azonban a mosoly, mikor a vasúti hivatalnok magyarul kezdte, hogy északa igen jól fog esni. Mutatom a helység nevéét a mondom, hogy félóra múlva ott kell lennem. Tévedés lehet — mondja — s örülhettek, ha holnapután odaérek. Kezdem kétségbeesni, de nem volt más hátra, mint folytatni az utat. Beültem tehát a kocsiba, mely végig siklott velem Bukarest utcáin.

Az impressziók most már egyáltalában nem voltak kellemesek. Isteni verőfényes idő volt, érdékesen szép tájakat láttam, melyeket egész közömbösen néztem meg s csak később emlékeztem vissza szépségeikre. 10 órától 4-ig mentünk falút, falú után hagyta el, míg egy kis falusi kocsmába állítottunk meg. Sok oláh paraszt állt ott a bámult engem, amint a kocsi jelekkel igyekezett megmagyarázni, hogy egyem. Jókora sejtőt és kenyert kaptam be, miután leszállni nem volt ked-

A lánckereskedelem megrendszabályozása.

A jogosulatlan közvetítő kereskedelem a háboru alatt oly nagy mérvet öltött, hogy illetékes körünk immár kénytelenek bebatón foglalkozni annak megrendszabályozásával.

Szabályozni fogják az áruhíftelt; erélyesen intézkednek az árdrágítások megelőzését illetőleg; fellüvizsgálják a már kiadott iparigazolványokat és rendezni fogják az árulombardot, hogy a kereskedelemmel illetéketlenül foglalkozók nagy serege kirekesztessék. Így akarják összhangzásba hozni egyrészt a tisztességes kereskedők és vállalkozók, másrészt a fogyasztó közönség jogos érdekeit.

A lánckereskedelem már békében is kellemetlen befolyást gyakorolt, csak hogy akkor árdragító hatása a szabad verseny következtében nem volt annyira érezhető. A háboru kilőrése után kezdődött a közvetítő aranykora. A törvénytől örökös hadilábon álló, annak kijárázásában megdezell lánckereskedőknek, kiket millió nyereségek hívogattak, leteleő dolga az volt, hogy igyekeztek katonai kötelezettségük alól kibújni. Fájdalom, ez nekik, semmi eszköz használatától vissza nem riadó, teleményes merészségük révén legnagyobbraest sikerült is. Nyomban ezután kezdtek a hadsereget és a nagyközönséget megsarcolni.

A hatóságok ugyan nem soká túrték léttlenül garzdálkodáseukat, de a foganatosított intézkedések kielégítő eredményhez nem vezettek. Ellenben bebizonyult, hogy egyedül törvényekkel és rendeletekkel nem

venem. Kissé elhúztam számat a különös és száraz ennalvaló láttára. No, ilyen ebédet sem ettem életemben. Ebédnek lehet mondan, mert eddig csak a még otthon kapott rengeteg sütemény, cukor és nyálakúságokat élveztem. Siettettem a kocsit, mire nagykeservesen elfoglalta helyét s ismét mentők.

Gondolataim micske és sokféle kalandortak. Egyszerre azon vettem észre magam, hogy az északa rémként érezkedik reánk. Ismét megállunk egy kis kocsmába előtt. Integetek a kocsisnak, hogy csak menjünk tovább, de ez rám sem hallgat és kezdi kifogni a lovakat. Ottmaradtam a kocsi, s hol hideg, hol forróság futott végig tagjaimon a halálos félelemtől. Vártam, hogy melyik pillanatban ütnek agyon.

Bár sckat próbáltam életemben, mégis ez volt életem legkeservesebb éjszakája. Égető lázban — sírással töltöttem az éjjelt, melynek azt hittem, már soha, de soha sem fog vége szakadni. Egy örökkévalóság után derangeni kezdett. Sötétpiros palástban elbújt a Nap. Gyönyörködtem ebben az új csodaszép látványban. Most láttam életemben először a Nap felkeltét. Kezdem megint remélni, hogy talán mégis csak eljutok egyszer a Bukarestől félóránnyira fekvő helységbe! Azon emberek iránt pedig, kik azt merték írni, óriási bizalmatlanságot és haragot éreztem.

Rövid idő múlva elbújt az én embrem, kitől már valószággal rejtöttem s jó ideig tartó kézzelődés után folytattuk útunkat. Mentők, mentünk megint megsarkítás nélkül dél. A tájak,

lehet a bajon segíteni. A segítség pedig mulhatatlanul szükséges, annál is inkább, mert jelenlegi gazdasági helyzetünk a szükségtelen drágítás fényüését nem engedi meg. Azonkívül gondolnunk kell a jövő aratlás utáni időszakra is, akár lesz addig béke, akár nem, mert még béke esetén sem számíthatunk arra, hogy gazdasági viszonyaink egy csapásra megjavuljanak.

A legelső feladat: a lánckereskedőket és a velők összeköttetésében állókat működésük szinteréről lehetőleg eltávolítani, ami — megengedjük — nem könnyű feladat. Az állam azonban a háboru alatt féken tudta tartani a politikailag megbízhatatlan elemeket, miért ne volna képes a gazdaságilag kártékony elemekkel is hason öképpen eljárni?

Első sorban ellenőrizni kellene, hogy ezek az elemek, kiknek legnagyobb részét a hatóságok ismerik, nem hívhatók-e be katonai szolgálatra? Mert sok közülük azon a címen kapott felmentést, hogy hadi-erreg-szálított. Kétségtelen, hogy a tiszták felülvizsgálásának eredménye két irányban is üdvös volna: a hadsereg több katonához jutna és — ami a fő — a fogyasztóközön-ség megszabadulna kiszippolyozóitól. De hogy minél több ilyen jeles férfiuól szabaduljunk, a kevésbé alkalmasokat is be kellene rendelni front mögötti szolgálattételre. Azokat pedig, kiket sem a harctéren, sem az orszá-gban katonai szolgálatra használni nem lehet, nyilván kellene tartani, akár az inter-náltakat, hogy semmilyen módon se játszassák ki a törvényeket.

Csak ha már így rendel teremeltünk, remélhetjük, hogy az újabb hatósági intéz-kedéseknek meglesz a kívánt foganatja.

K Ü L Ö N F É L É K .

— **Kitüntetés.** Öfelsége a király Vrant-sits Károly őrnagynak, néhai Vrantseits Károly járási főszolgabíró fiának, a Ferenc József rend lovagkeresztjét a hadiékítménnyel adományozta.

— **Nyugalemban.** Árvay Lajos vármegyei alispánt és dr. Zarka Zsigmond vme-

gyei árvaszekei elnököt Zalavármegye tör-vényhatóságának február 12-én megtartott közgyűlésén, saját kérésükre, nyugalomba helyezték. Mindkét tisztviselő legrégibb tiszt-viselője volt Zalavármegyének s így érthető volt a bizottsági gyűlés iránt való érdek ő-dés, melyen a két tisztviselő nyugdíjaztatá-sát tárgyalták. Árvay Lajos alispán elhatá-rozását sajnálattal vette tudomású a köz-gyűlés és Malatinszky biz. tag indítványára, melynek során Árvay Lajos érdemeit felsor-rolta, jegyzőkönyvileg megőrkéltette Árvay alispán munkásságát s érdemeit, melyeket a vármegye adminisztrálása körül szerzett. Árvay Lajos a közgyűlés napján vonult nyugalmába s hivatalát nyomban Kolben-schlag Béla főjegyzőnek adta át, aki a vár-megye ügyeit a közgyűlés napjáig ideiglene-sen vezetni fogja. Az alispáni állást május havában tölti be a vármegyei bizottsági gyű-lés. A választás iránt máris megindultak a mozgalmak. Az előtérben természetesen Kol-benschlag Béla főjegyző áll, aki nagy nép-szerúségénél fogva biztos kilátásokkal veszi fel a küzdelmet az állásért. A csáktornyai járás közönsege fokozott érdeklődéssel tekint a választás kimenetelére, mert Kolbenschlag Béla éveken át érdemes főbírája volt a já-rásnak s lávozása óta is nagy népszerűség-nek örvend a járáshán és Muraközben min-denfelé, ahol természetesen Kolbenschlagot szerelnék látni Árvay Lajos örökében.

— **Háborus kitüntetés.** A király a há-boruban az egészségügyi segédszolgálat ter-én kifejtett kitűnő és önfeláldozó tevékeny-sége elismerésül Stöger (Funkenstein) Val-éria önkéntes ápolóőznek az ezüst érdem-keresztet adományozta.

— **Eljegyzés.** Pálcsa Tamás patkolómes-ter Eszékrről, eljegyezte özv. Vidovics Pálnél Csáktornyan.

— **Közönetnyilvánítás.** Föliszt. Ros-man Róbert helybeli h. plebános ur a csáktornyai m. kir. áll. elemi népiskola szegény tanulói számára szükséges téli ruha beszer-zésére 100, tek. Szilágyi Dezso járási főbíró ur pedig téli lábbeliek beszerzésére 100 K-t volt szíves adományozni. Amikor a fenti nemeszívű adakozóknak adományait a nyil-vánosság terére hozom, egyuttal fogadják sze-

gény tanulóink irányában tanúsított jószívü-ségükért ugy a tanítótestület, mint a felru-házottak nevében a legáltalásabb köszönetet. A Mindenható áldása és oltalma kísérje ne-mes lélekből sugalt cselekedetüket. Csáktor-nya, 1917. február hó 15 én. Polyák Mátyás áll. el. isk. igazgató.

— **Felülfizetés.** A február 4-én megtar-tott tombolaestélyen a következő felülfizeté-sek történtek: dr. Isóó Viktor (30 K); Hern-stein Jenő (Budapest), özv. dr. Krasovetz Ignác, Morandini Roman, Morandini Bálint, Daubachy sz. Ozeovic báróné, Fodröczy Al-berl, özv. Murai Róbertné, özv. Tomka Györgyné (20 K); dr. Hajós Ferenc (19); Pálthó Jenő (18); Rosenberg Lajos (15); Pa-taky Kálmánné (12); Tóth István, Boleratzky Gyuláné, Grész Ernőné, Benedikt Béláné, Antauer István (Alsódomboru), Bencsak Stana, Weisz Edéné, dr. Haksch Ferencné, Scheffer Ella, Mozes Barnát, Löbl Rezső, Scheffer Andor, Kraschovetz Adolf, Neumann Vilmos, Zoór Dezesné, Hillig József, Szilágyi Dez-ó, Pátkai Jákó, Wollák Rezső, Heissenberger Ferencné, Nuzsy Stefánia, özv. Scharmatzné (10); Kun Lajos tábori lelkész, Bayer Ferenc, Rosenberg Lajos (9); Hoffmann Ignác, Mayer Károly, Heitzler Adolf, Hajas József (8); Zrínyi Károly, Sárosi István, Mayer Her-man (7); Dénes Béla, Hódosy Vilmos, Strasser Jakab, Bezeredy nővérek, Tárnay Mihály (6); Brauner Lajos, Székely Vilmos, Wagner Ce-cilia, dr. Viola Vilmos, Schubert Béla, Pollák Janka, Dobsa Kálmán (Muraszentmárton), Tömör Boldizsár, Bencsák Emma, Pecsnork Ottóné, Binder Károlyné (5); Masznák József, Stern nővérek (Muraszentesztak), Mei-der Bernát, Rosenfeld Gizella, Nauta főhad-nagy, Reiter Lajos, Rosenberg Rikárd, dr. Pöcze főhadnagy, Hetényi, Böröcsky, Scheffer Rezsőné (4); Huska Nándor, Plichta Ella, Martinsevics Julcsa, Bolgár Benő, Kelemen Béláné, Tóth Dezső, Szeiverth Antal (Belica), Marinovics Ferenc (Drávavásárhely) 3; Hirsch-sohn Ernőné, Graner Miksáné, Dénes Ferenc, Nyiri Samu, Weisz Sándor, Horváth József főhadnagy, Rosenfeld Jakab, Ivacsics Ignác, Herzer Izidor, Heinrich Dávid, Graner Béla, özv. Wettendorfer Dávidné, Hülli Cilli (2); Gogl Mariska (Zrínyifalva), Bertin Ágostonné,

mintha ugyanazok lettek volna, mint a tegnapiak. A türelmem már fogytán volt és kezdtem unni az egész utazást. Megint azon vettem észre magam, hogy kocsmá előtt állunk. Itt valamivel tisztese-gesebb ebédet kaptam a tegnapiánál, bár ehez sem volt valami sok étvágyam. Ugyanazon faluban behajtottam a postára s miután ezek az emberek elég kedveseknek látszottak, leadtam nagy keser-vezen a panaszomat mindenre és mindenkire. Megvisszavitték, hogy nagyon jó emberekhez ke-rülök s ha jól megyünk, késő estére ott leszünk. A postahivatalnok kikísért — feleséges ellátott még útravalóval is. A férfi őrlási lárámát csapott, úgy látszik azsidta a kocsiat, amiből persze egy szót sem értettem. A kiablásból és arc kifejezésből következtettem. Késő köszönettel távoztam s a lecke után a kocsi alaposan hajtott és bár éjjelre haj-lott az idő, még sem lért be sehová sem.

Egy órákor egy villasserben épített, gyönyör-parkkal körülvett és villanlyal kiviláglott hába fordultunk be. — Megérkezett. Robinson sem örülhetett jobban, mikor szárazföldet ért, mint én most. — Ezek az emberek, úgy látszik, tudták, hogy mikorra érkezhettek meg, mert vártak. Az előszo-bában mind jöttek elém. A szép fiatal asszony valódi párisi toaletben — az ura nemzeti viseletben. — Furcsán néztek ki így egymás mellett. A nagyobbik tanítványom, 14 éves leányka, tudott kisért magyarul, de a kisebb, a fiu, egy szót sem tudott. Az apjuk magyar volt — az oláh öltözetben is. Magyarországra akart költözni s ezért ta-

nította gyermekeit magyarul. Franciául mind jól beszéltek persze.

Bekísérték, beszéltek hozzám, de én a halálos fáradtságtól és lától semmit sem érteltem. Jól esett ágyba bujnom s 4 napig nem volt erőm felkelni. A láb alaposan leszedett lábamról. Még jó pár nap telt el, mire visszaért régi erőm s régi kedélyem.

Mikor már azt hittem, kissé megszoktam (ké-sőbb jöttem rá, hogy egyáltalában nem tudtam ott megszokni), kezdtem megfigyeléseket tenni. Érdekes volt minden. Az aszonnnyal alig lehetett beszélni. Bevonult az ő törökmódra berendezett szobájába s selyempöngyölésben naphosszat heverészett a rengeteg párnahalmazban. Étközésnél is mindig félig fekvő ült. A gyermekekkel becsavarogtam a szép vidéket, megnéztem a fa felmunkálását s egyszer bejártam az egész lakást.

A belső szobák pompás berendezését, fényét már ismertem — kíváncsi voltam a többire is és főleg a konyhára, honnan a különös és minden változatosságnélküli ételkérték be. Egy pisz-kos, csunya oláh ember állt a parázsra állított rostélyok előtt s a beszózott és borsózott marha-húszleteket sültötte. Ez került nap-nap után az asztalra délben és este. A saját levében sült hús egész jó volt frissen, csak ha 10 percig állott, dí-vethetetlen lett. Készítettek forró mézbe szórt dó-ból, márványlapon nagy darabokra vagdalt — ma-gam sem tudom — mifélett. Ebőlö rengeteget csináltak s akár egész nap ehetők. A legjobb-

azonban a Bukarestből folyton érkező cukrászsü-temények voltak — szintén kirakva egész napi nyalalakodásra.

Az éjszeleim borzalmasak voltak abban az időben, mintha üldözési mániában szenvedtem volna, folyton attól féltem, hogy agyonütnék. Az idő mindamellelt elég gyorsan telt, sok do'gom volt a gyermekekkel is — sokszor voltak vendé-gek. — Igen előkelő vendégek jártak, herceg is akadt köztük s mindig nemzeti viseletben.

A leánykát összevont vizgára készítettem elő s mind nagyobb és nagyobb borzalommal gondoltam arra, hogy juniusig itt maradjak. — Egy éjjel mentőgondolatom támadt s másnap mindjárt meg is mondtam a szülőnek, hogy viz-gáltsassuk le februárban a kislányt az egyik osz-tályról és akkor sokkal könnyebb lesz később a tanulás. Persze belenyugodt s én alaposan hoz-záálltam a fiúhoz is, hogy őt is levizgáztathassam s aztán nyugodt lelkiismerettel mehessek tovább. Számárság volt tőlem, mert minden elődóm két hét után ment vissza, de engem már így neveltek.

Ezen idő közben egy napon Konstantinápoly-ba utaztunk, az asszony nővérenek látogatására, mely út szintén maradó emlék számomra. Ma-ga az utazás is nagyon érdekes és szép volt. Koc-sin mentünk végig a török városnak, számomra különös utcain. Néztem a szép bazárokat és a keskeny magas házakat, míg egyszer megálltunk egy nagyon magas ház előtt. Csigalépcső vezetett fel az egymás tetején épült szobákba. Az egyik

Kruspér István, Jurisics hadnagy, özv. Villányi Ambrusné, Jesina hadnagy, Strasseberger (Varasd), Deutsch (Varasd), Bertin Agoston, Häbel Kálmán, dr. Heilig törzservos, Apfel Kálmán, Fischer Lajos, Koblenzer, Fischer, Prustenik Gusztáv, Peill Józsefné, Kálmán Pálné, dr. Klein orvos, ifj. Dobosi Elek, Zrinyi Aladár hadnagy, Farkas hadnagy, Scheiber Mór, Mayer Lajos, Neufeld Lajos, Stöger Béla, Weisz Béla, Sömjén, Weinberger, Taussig Oszkár, Pollák Izidor, Deutsch, Friedrich, Wolf, Kohn, Stein Bertold (1 K)

— **Eladó ménék.** A vármegyei Gazdasági Egyesület a napokban 12 db. belgumi mént kap eladásra. A ménék eladási idejét a Gazdasági Egyesület idejében közhírré teszi.

— **Adomány.** Rosman Róbert zárdafőnök a csáktornyai szegények tűzfája beszerzésére 100 K-t adományozott, melyért az előjáróság hálás köszönetét fejezi ki.

— **Szerencsétlenség.** E héten kedden a csáktornyai déli vasúti pályaudvaron szerencsétlenség történt. Tolatás közben Hozmecz József 32 éves napszámos a kocsi hágsójáról lecsuszott s a vonat kerekei alá került. Hozmecz a szenvedett sérülések következtében meghalt. Csütörtökön temették el. Felesége s gyermekei sírták.

— **Köszönetnyilvánítás.** A csáktornyai ifjúság által rendezett jótékonycélú kabarének Rosmann Róbert, helybeli zárdafőnök 50 K, Hirschler Emil 6 K, Fischer Albert (olasz barcér) 5 K-t adományozott. Mint rendező, úgy most is áldozatkészségükre tették tanúságot: a Csáktornyai Villanytelep Rt., Löbl Mór, Neumann Vilmos, akik ingyen világítás, díszletek díjmentes kölcsönzése által lehetővé tették, hogy a kiadások a minimumra redukálódtak, tehát nagyobb összeget juttathattunk az árváknak. Pollák Gyula zongoráját bocsátotta rendelkezésünkre. Fontnevezett uraknak hálás köszönetet mond, — az árvák, özvegyek nevében — a Rendezőég.

— **Színi előadás.** A csáktornyai polg. leányinternátus növendékei ma és holnap a helybeli Nőegylet javára az internátus helyiségében jótékonycélú színelőadást rendeznek. A mai előadás műsora: A lünderék játéka (háborus színjáték 1 felvonás-

ban), Kinek van igaza? (dialog) s Villássyné villájában (vígjáték 1 felvonásban). A holnapi előadás során a mai vígjáték helyett a »Dalos konyha« 1 felvonásos vígjáték adatik elő. A szereplők: Andreni Mariaka, Bittera Margit, Belső Erzsé, Besnyák Ella, Besnyák Erzsike, Breuer Ilke, Breiner Sarolta, Biró Lenke, Choma Ilonka, Csizmadia Gizella, Ester Olga, Fekete Sárika, Frommer Málvin, Fleiner Olga, Fekete Sarolta, Frankl Rózi, Gacsár Margit, Gálos Gizella, Hollós Margit, Hirschsohn Blanka, Heinrich Sárika, Hirschl Olga, Kohn Elza, Kraschovetz Anna, Krajnyák Vera, Kohn Ibolyka, Münich Ilonka, Molnár Éva, Meszarics Anna, Németh Jolán, Oravecz Vera, Rákóczi Terike, Simoncsics Sárika, Schwarz Sárika, Spiegel Margit, Stern Juliska, Tarr Piroka, Tiszay Marika, Wlascics Juliska és Györgyi. A zongorakisérést Kramarits Erzsike szolgáltatja. Kezdeté este pont 6 órakor. Belépti díj személyenként 1 korona. A felülfizetések hirdlapilag nyugtáztatnak.

— **Köszönetnyilvánítás.** Rosman Róbert zárdafőnök a helybeli ker. nőegylet részére 50 K-t volt kegyes adományozni, miért is fogadják ez uton az elnökség szíves köszönetét.

— **Állandó mozi.** A Rákóczi utcai állandó mozgó színházban a mai előadások műsorának fődarabja »A gyónás szentsége« dráma négy felvonásban, melyet filmre alkalmazott és rendezett Joanovics Jenő dr. Főszereplők a darabban Joanovics Jenő dr. és Berky Lilli.

— **Védekezés az árvizek ellen.** A belügyminiszter az érdekeit törvényhatóságokhoz rendelettel intézett az árvizek ellen való védekezés tárgyában. A rendelet felhívja a törvényhatóságokat, hogy fokozott éberséggel őrkdjenek a gátak és védművek felett. Szükség esetén az alispán katonai erők kirendelését is kérheti.

— **Nemzetközi halottszállítási iroda** Budapest, VI. Andrásy-ut 11. Exhumál gyorsan és olcsón — Minden felvilágosítást készséggel ad.

— **Csökkent a hideg.** Végre valahára alábbhagyott a kegyetlen nagy hideg, mely annyira meggyőitört mindenkit. Az utóbbi napokban lényegesen csökkent a hideg, mert

nappal 1 és 4, éjjel 2 és 8 fok között változott. Mi ez az előbbi napok dermesztő farkasordítóához képest, amikor a meteorológiai állomáson, tehát zárt helyen, a hőmérő éjjel 15, 24, 25, 21°-ot mutatott! Remélhetőleg néhány nap múlva még enyhébb időjárás fog bekövetkezni s ezzel természetesen enyhülni fog sok szegény ember szén-gondja is.

— **Szabad a telefonálás.** A Szerém-, Pozsega- és Verőcevármegyei telefonhálózatot bekapcsolták a magyarországi telefonforgalomba. Eszerint e három horvátországi megyével a telefonösszeköttetés újból megnyílt.

— **A felmentések reviziója.** A kormány a felmentettek újból való revidálásáról rendelte el. A háború beláthatatlan tartama és egyre fokozódó hevesége szűkséggé teszi, hogy minden egyén, aki arcvonalbeli szolgálatra alkalmas s polgári alkalmazásában nem föltétlenül nélkülözhetetlen, csapatszolgálatot teljesítsen. Ez kizárta a hadügyminiszteriumot arra az elhatározásra, hogy a katonai és népfőlköeli szolgálat alul való felmentéseket, elsősorban a hadiszállítások révén felmentetteket, beható reviziónak vessen alá. A felülvizsgálattal kerületenként egy-egy tőrszótisat vagy tábortornok elnökleite alatt álló vegyes bizottságok fogják teljesíteni.

— **A tűzelőanyag befuvarozása.** Hivatalosan jelentik, hogy a kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy a tűzelőanyagok áru-átvitelére és házhoz szállítására, valamint az ezzel szorosan összefüggő irodai munkák február és március havában vasárnapokon is az egész napon át, az ország egész területén, végezhetnek legyenek.

— **A hadisegélyek felemelése.** A kormány komolyan foglalkozik a tervvel, hogy a hadbavonultak otthon maradt hozzátartozóinak a hadisegélyt felemeli, mert a békeidőköz viszonyított hadisegélyt a mostani drágasági viszonyoknak megfelelőnek nem tartja. A kormány már leiratot intézett a pénzügyigazgatóságokhoz, hogy a hadisegély ügyét tegyék beható tanulmányozás tárgyává és annak eredményéről sürgős jelentést tegyenek.

szobából, kezében nagy csibukkal, egy török férfi lépett ki s utána egy lefátyolozott asszony. A szokásos meghajlással köszöntek s egy hajszálon múlt, hogy el nem nevettem magam. Az asszony pár szót szolt rokonaihoz s aztán visszavonult a tarka selyempárnákkal teli szobájába. Lent voltak a fogadószobák, feljebb a hálószobák s a ház legletején a konyha. A háremet, sajnos, nem láttam, pedig ez is érdekelt volna.

Nem sokáig maradtunk otthon, elmentünk az »Aranyasarvok« — megnéztük az Aja Szófia mesetet, a bazárokat s meggyöttem az egész utcai életet. Az idő valósággal reptelt, még pár napig is szívesen maradtam volna, de este már utaztunk vissza.

Kettős erővel fektüdtem neki a tanításnak s sikerült is februárra előkészíteni a gyermekeket. Gyergyószentmiklósrá készültünk. Ismét megrendelték azt a borzalmas kocsit, melyen jöttem s amely nem ment kevesebért, mint 300 frankért. Az egész család jött s óriási pakkolás, készülődés előzte meg az elmenés előtti napokat. Bizony én sem voltam rest összes holmimat összecsomagolni. Nehezen, szinte visszafojtott lélekzettel vártam a megváltás, a megszabadulás óráját, miként a meghaltak lelkei Charon hajóját.

Amint elérkezett a várva várt nap, kezdem vidámabb lenni, mint ottlétem alatt egyszer sem. A kocsi tele volt kofferekkel — benn is, a kocsi mellett is, de még a kocsi tetejére is került. —

Mi öten beültünk s még mindig jutott volna pár embernek egész kellemes és kényelmes hely.

Bukarestig most felényinek tetszett az út, mint jövetelemkor. Onnan vonattal mentünk jó néhány Átszállással az állomásig, honnan ismét (tűrhetőbb utak vezettek Gyergyószentmiklósig s hol már várt reánk a mi megkötött kocsink. A kelccseres út nem volt többé oly hosszú s február 20-án dél felé megérkeztünk a szálloda elé.

Az első emeleten két szobába cipelték fel a pengeteg máhát. Az egyik szobában én laktam a kislánnyal. Persze első dolgunk az utipor lemosása lett volna. Becsengettem a szobalányt s kértém langyos vizet. Hozott, letette s soká forogódott a szobában — nem igen akart kimenni. Egyszerre csak megszólal, hogy ne haragudjak, — de ő már csak megkérdezi, hogy estére már játszunk-e?

Mit? — kérdeztem tágrányított szemekkel.

Egy ideig habozott, míg végre kibökte, hogy azt hitték, mi komédiások vagyunk. Megmagyaráztam neki jöveteleink célját s mikor kiment, felségesen mulattam.

Másnap meg volt mindkét vizsga jó sikerrel. Kijelentettem, hogy nem fogok visszamenni, amiről hallani sem akartak. A zárdából a főesperes, ahol a leánykát vizsgáztattam, volt segítségemre. A zárdába behívtak s ott tartottak egy álló hétig, nagyszerű ellátásban részletve. Minden áron azt akarták, hogy maradjak náluk — nagy szűkség

lett volna reám. Igen kedvesek voltak hozzám, mindent megmutattak; könyvtárat, muzeumot, cel-lákat, az összes tautermekeket s magasztalták az apácáéletet. Folyton a fejedelemszorny oldalán kellett lennem. Rosszul éreztem magam itt is s nem akartam oly soká igénybe venni a túlzottan kedves vendégszeretetet.

Már magam sem tudom, mivel távoztam, csak arra emlékszem, hogy igen boldogan s gyönyörködve néztem a vonatból a csodaszép erdélyi tájakat. Budapestben meg már majdnem táncoltam örömben — azt hittem, sohszem látom viszont szép fővárosunkat.

Ottthon összecapták a kezeiket — állítólag ijeszten néztem ki Iuz, hogy 11 kg.-ot fogytam Romániában. Azóta háttérbe szorult emlékezetemben s most egész világosan visszaemlékszem rá. Azt is tudom, hogy ma már nem fogom fel oly tragikusan az egész romániai utazást, mint pályám kezdetén.

Az elbeszélés után az én rendkívül kedves és szeretreméltó ismerősöm vállamra tette kezét.

Könnyű neked Bandikám, de én már nagyon sokon mentem keresztül. Meg vagyok róla szentül győződve, hogy kegyényin is keresztül vágtam, de mi könnyebben elviseljük és hamarabb töltessük magunkat mindenem, mint az érzékeny és finom-lelkű nők.

Sve pošljite, kaj se tiče zadržaja novinah, se imajo poslati na ime urednika v Osáktornya.

Izdateljstvo: kajžara Strausz Sándora kam se preplate i oznane pošljaja.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i poveljivi list za pak
Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: svaku nedelju.

Preplatna ošna je:

Na čelo leto . . . . K 12—
Na pol leta . . . . 6—
Na četvert leta . . . 3—
Pojedini broji koštaju 30 fill

Obrzane se pošeg pogodbe i razmjaja.

Odgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Glavni urednik:
MARGITAI JÓZSEF.

Izdatelj i vlastnik:
STRAUSZ SANDOR.

Buradnik:
SRÁY FERENCZ.

Boj na morju.

Amerika se nije pošteno ponašala. - Mirni orsagi nećeju s Amerikom držati. - Amerika nemre svoju vojsku vu Europa poslati. - Vnogo velikih ladjah su nemci vre prvi den prevrtali. - Vu Ameriki živući nemški i naši domorođeci za mir delaju. - Nemci i mi smo sigurni, da i na morju prevladamo naše neprijatelje.

Kak stojimo na bojnomo polju?

(M. J.) Javili smo denes tjeden, da su amerikanci srditi zbog toga, da je nemška i naša vlada celomu svetu na znanje dala, da sve morske ladje, koje se budu prama Engliji, Francuzkoj, ili Taljanskoj približavale, bude potcnuti dala.

Amerikance osobito vu prvom redu zanima to, ar su si oni strahovito veliku svotu penex skup zharacili s tem, da su municiju delali i pošiljali našim neprijateljem, pak izvan toga jim zveža vozili. Ako to nebi amerikanci učinili, nego kakti narod, koj s nikim nije vu neprijateljskim stališu, bi pošeno se ponašal, pak niti jednooga vojujućega orsaga nebi pomagal, da jim ziveža, pak municiju pošilja, bi vre zdavnja konec bil taboru. Ar niti englez, niti francuz, niti pak taljan nema vu svojoj domovini dosta fabrike za municiju delati. Samo Nemška, pa mi netrebamo nikakve pomoći od drugih orsagov i narodov, ar si sami moremo dosta puškinoga praha, kuglje, puške, stuke i drugoga oružja napraviti.

Vezda se amerikanci srdiju, da jim je nemški cesar preprečil vožnju municije, ar ako bi koja ladja se na morju približavala bregov naših neprijateljah, nemške i naše podmornjem plivajuće ladje budu je prevrtale.

Predsednik amerikanskih orsagov je svim europskim vladam pismo poslal i pozval jih, da bi s nemcom, pak s nami vu neprijateljstvo stupil pak da bi s oružjem navalili na nemce, pa na nas. Ali amerikanske države su se vkanile.

Švajcarska, Hollendska, Švedska, Danska, Španjolska i drugi orsagi su takov odgovor dali amerikanskomu predsedniku, da oni nećeju s nemcom i s nam tabora. Pročesteraju proli tomu, da jim preprećimo slobodnu vožnju na morju, ali zato ipak vu miru hoćeju ostati.

Amerikanska vlada je s Nemškom odmah vu neprijateljski položaj stupila, ali bez toga, da bi svoje neprijateljstvo s oružjem hotela kazati, tojest, da bi se vu tabor pustila. Amerikanci niti se nemreju s nami

vu tabor pustiti, ar oni nisu i preslabu vojsku imaju, pak iz Ameriko nije moći vojničstvo vu Europu dopeljati. Amerikanska morska vojska je jaka, ali proli tomu je nemška podvodna ladjena vojska još jakša da nepusti amerikanske vojske ladje do europskih morjah.

Proti našoj državi još nije Amerika izrekla neprijateljstvo. Mrti niti nebude. Kak bude goder, to je istina, da si je nemška vlada, pak smo si i mi stoput premislili predi, kak smo izrekli, da zhog s čm friskešega mira, budemo našim neprijateljem nam na noge stali, gdje bude jih najbolje bolelo, i to na morju.

Da smo pogodili naše neprijatelje, to se vre poznati more, ar uovine naših neprijateljcev strahovito larmaju, ali se najdeju i takve, koje pripoznaju, da budu vu velku nepriliku došli, ako nebudu municije i ziveža iz tujih orsagov, na morju sebi privražati mogli.

Oni orsagi, koji su nijednostrani, su vre izrekli, da nebudu svoje morske ladje na vodu pustili, ar nećeju, da bi jih nemške i naše podvodne ladje prevrtale.

Prvi den, gda je nemška, pak naša vlada izrekla, da nikakve morske ladje nebude pustila vu neprijateljske orsage, su nemške podvodne ladje prevrtale Florinisan, G-veston, B-fort, Varlai, Solvai, Port Asde-aid, Lavestue, Arra zvane velike englezke ladje, na dalje Resolut Garnet Hill i Zerera zvane ruske velike ladje, Silvia zvanu francuzku ladju, z van toga više norveških, danskih i švedskih ladjah, koje su na morju našle.

Vu Francuzkoj je vre poznati moći, kaj znamenuje, ako morske ladje nevupaju k njim ili, ar oni vu svojem orsagu nemaju lapara, iz tujih orsagov pak nemreju do važati. Na vnozim željeznicam je vožnja postavljena, vnoge varaši su vu kmci, vnoge fabrike stopju, ar nemaju lapora. Vu Italiji je još gorje.

Vu Ameriki je vnoge nemcov, magjara i horvatoj, koji su tamošnji državljani. Vu više městih su se ovi vu velkoj vno-

z ni skupzšli i dokončali, da budu za sveobći mir delati.

Da budu naši čitatelji znali, da si je Nemška premislila, kaj je učinila i da bu vu morju tabor dobila, k tomu je dosta to v pamet vzeti, da Nemška vnoge stotin, ili mrti vnoge jezer podvodnih ladjah ima. Kuliko jih ima, to neame nigdo znati. Nemška se je pripravljala na morski boj. Da niti mi nesmo ruke vu žep deli, to je istina, ar smo se i mi pripravljali k tomu, ako bu treba, budemo i na morju pokazali naše šake neprijateljem, koji nećeju mir sklopiti s nami.

Na suhoj zemlji niti vu prošlim tijeđu nisu bile znamenite bitke, ar se šerogi zbog velikoga snega nemreju ghati. Pr pravljaju ee naši i neprijateljski šerogi, da laki, kak se sneg rezali, budu opet počeli navale jeden proli drugomu. Ali moguće je i to, da budu naši neprijatelji ipak previdli, da nas nemreju preobladati, i to osobito onda, ako budu i na morju biti.

Na morju budu pak sigurno biti. Tojest čutiju naši neprijatelji nemšku pestnicu. Čeli šereg morskih ladjah su prevrtali nemci izvan onih, koje smo vre predi po imenu naznačili. Osobito zanima engleze i amerikance Kalifornian zvana velika ladja, koja je 153 metrov duga i 30 metrov široka. Tak je jaka bila, da je više, kak 86 jezer metrcentov mogla voziti.

Na novo su opet glasi došli, da izvan onih orsagov, koji su s nami vu neprijateljskim stališu, niti jeden orsag neće s Amerikom držati, nego iz daleka i na dalje mirno hoće gledati ovu veliku borbu.

Nainoveši glasi javiju, da su naši vojniki 10 ga februara pri Görcu navalili na taljane, pak su više, kak 700 vojnikov i 10 mašinastih odzeli.

Da se englezom nedopada morski boj nemcov, to se iz toga vidi, da je jeden englezki minister vu svojem govoru rekel, da tabor nemre duže držati, kak do juluša, ili auguste.

Gospa Julianna.

Fašenska noć godine 1681 je išla svojemu koncu. Cirkve i kapelice starodrevnog biskupskog varaša Paderborn su već pobožnici od četrdeset vurne pobožnosti ostavili, te su već ozbiljni građani, ili doma sa obitelji sedeli kod dozvoljenog napitka, ili pak već pod poplonom ležali. Po ulicah je fašenska larma zaniemala, samo pred otmienom kućom nieke bogate mlade udovice je još život vladao. Ta mlada udovica je bila gospa Julianna. Velika vrata iz umjetnoga glatkoga čigla sazidana, bila su sirom odprta, a svietlost bezbrojnih sviećah, koje su po salah i hodnich sunčanu svietlost rasprostirale, h tale su svoje svietle trake na vutlicu i pijac, na kojega vuglu je stala ta gospe Julianne kuća.

Bivša kći bogatoga trgovca, na nagovaranje svojih za blagom i častijum pohlepnihih roditeljah, dala je ruku niekomu stariemu bogatomu građjaninu, koj je imal pune ladice zlata te se je šnijim vienčala. Njezin muž je za kratko vrijeme umro, a tako i njezini roditelji. Obodvijuh je bila ona jedina nasliednica, te se je na taj način imetku k imetku prelejal i tako je ona postala bogata mlada udovica.

I ovak je onda njezina otmiena kuća na pijacu u Paderbornu postala stečiste veseloga, za zabavami željnoga i za razna tielesna uživanja pohlepnoga društva, koji su se svi mladoj udovici Julianni klanjali i njoj udvarali, kak to i danas biva dok — daješ.

Mlada udovica je u svojoj gostoljubivoj kući, poslie kratke korote za mužom, živela u najvećih zabavah. Osa je bila, nuz gredno reknuć, plemenitoga srca i dobre čud: ona je siromakom diehla obilna almušiva; ona nije bila škrti, ako je bilo potreba cirkvu ili kloštra poduprati; ona po svojih slugih razušljala vino i jestvine siromakim betežnikom u varasu; — ali nuz svu njezu dobrotu, pri njezinom dobrom razanlevanju vrhu umetnosti, ipak nije mirno u se došla, već je svoja kuća sve više i više čnila zdrcistem vakiveča h zabavah, gde su se stajali svi utom inače ozbiljni biskupskim varatom, žedni za lahkomuim zabavami, a da nisu promisljali ono, kaj za tim dohadja.

Ovih zadnjih danah pred tihom korizmom, tako nazvanihi fašenskih, je bilo oso bila živo u kući liepe mlade udovice Julianne. Tri dana i tri noći je kuća gospodje Julianne bila svakomu otvorena, koj je lju bil veselo pjesme, sale i maskaradu te je želel u njoj u društvu veseloga društva fašenska svetkovati, veseliti se, gostiti se i pijančevati. Gospa Julianna je onda obdrževala gostovanje. Gospa Julianna je onda davala gostu i zabavu. Tu je ona sedela kakti na troušnu i skupociene oprave zaednuta, na svilenih vanikuš h, u sredini svojih prevzetnih prijateljah pri onem stolu najfinij h jestvinah i najvatrenijih pitvinah, u srebernih i zlatnih posudah, u sjajno razsvietlenoj palači svoje kuće. Harfa i gusle su spradjale prevzetne i nedostojne pjesme; raznovrsno obučeni maskarati su dohadjali i odhadjali; po stalah i hodnikih su simo lamo leteli službeniki liepe gospodje. Dnas se ovde nije pitalo, tko je više a tko je manje u čisti, danas je ovde bila javna otvorena gostba, jer je danas bil fašenk, za razkalašeni svet najveći svetek. Ozo je bila

želja gospodarice, mlade liepe udovice Julianne, sajedno sa njezinim ljubovnikom, nekim zlehka i pokvarenim mladićem, sa kojega je celi svet znal, da uživa njezinu griešnu ljubav i nagutje te sa kojim njezino srce strastveno tuče, malo drugčije, nego li je tuklo za njezinim pokojnim stariim mužom, čiji bogati imetak ju je na današnju visinu uzdigel.

Već se je kazalo, umietno izradjene skupociene ure, nad kanapeom visće, prilično približilo onoj uri, koja naviešla, da je korizma započela, ali se za to nije nitko u sali briuil, od samog razuzdanog veselja nije imal nitko vremena k tomu. »Sretnomu netuče ura,« tako si je mislila gospa Julianna, a šnjom i njezino razkalašeno društvo. Kakti potok je samo teklo ono najfinije vino, a pivničar je baš ov hip metnul ogromni sreberni vrč, pun kadeteg se prefinog vina i fino brušene čaše na etol pred goste, iz kojih su hoteli gosti kuće gazdarici na zdravlje napiti, kad se kroz na pol odprti oblok, iz turna bližnje kathedrale začuje dvanajst udarcah hamra po zvonu, a ona skupociena ura u sobi nad kanapeom je takaj javljala, da je pol noći i da nastupa novi dan, kada najme cirkva katolička svakoga opominja, da se sieti, da je iz praha i da će opet biti prahom.

I nut, slušaj! Med glasom zvonovah, koji sada iz svih cirkvah i kloštrov javljaju pepelnicu, čuju se duboko-ozbiljni mužki glasovi i zven pozannah (jedna tela trombeta) onom ozbiljnostju, kojom je to samo moguće na pepelnicu. Glas pozaune sa mužkimi glasovi se približavaju sve bliže i bliže kući veselja. Već idu kroz sirom otvorena velika vrata u hodnik, pak onda po tepihi pokritimi širokimi stubami gore, izraven u sredinu veseloga društva. — Vikaćom izpadnu od osupnenja rune čaše iz ruk; a smiejuće se društvo zatihne kak negda Belsazarovo razvuzdano društvo u babylojskoj kraljevskoj palači, kad su spazili na stieni pisajuću ruku »Mene Tekel Fares«.

I gospoju Juliannu je ova nenavadna pojava zbunila, pak u toj uzbunjenosti još k tomu zaustježljna sagoula se je daleko napred iz svoga mehkog sedala. Sada stupa bliže srebrnom i kristalom nakintćenomu stolu. Svietlost iz višeakračnih sviećnjakov padne na hrpu zamaskiranih u crno zavitih osobah Duge hale do pet dole zavijaju im telesa, a crni riedko pleteni rubci njihova lica, preko kojih su od straga spuščeni kapuci. Polagano su dva po dva koracali u sobu, postavili se u velikom polukrugu pred goste i kuće domaćicu te su zapievali potresnu žalobnu pjesmu kajanja.

Opominjajući pjesma je odpievana i duboka tišina nastane poslie te razvuzdane krike pijanihi gostov, koji su dapače svojom larmom okolišnje susede u noćnom miru bunili. Bliedoga lica, uzrujanog pogleda krvavih očijuh sedeli su gosti okolo stola, nitko se nije podufal rieč progovoriti, nitko piti, nitko smejeti; ta pjesma im je u uh h zvenela kakti pozauna suđnjega dana, te je svaku prevzetnost u njih ugasnula. Gospa Julianna je bila prva, koja se je od osupnenjavanja probudila. Ona se je silila posmiehati se, te je iz svog stolca ustala i rukom prijazno mauč pozivala zamaskirane pevace u društvo: »Dobro mi došli vrli popevaci, tko ste gader. Moja kuća je svakomu otvorena, koj sobom donosi bilo šalu,

bilo ozbitnost; bilo pjesmu, bilo muziku. Vi ste mi esibijeo pievali, ali vi ste umietno pievali. Ja vam anda ovim punim peharom nasdravljam i molim, da se odkrijete tko ste, da znam, koga imam sreću podpraviti!«

I iz sredine pievaćah stupi visoka osoba, ona se gospodji Julianni duboko nakloni, digne ruku u vis i razkrije si lice. Ona usklikom začudjenja i straha se trgne natrag; ona pozna ovo ljubko lice, koje je prosvietleno svietlostju proroka: to je jezuitaki pater Friderik Spee, koj je sa novicijusi svojega kloštra evo u gluho doba noći došel, za da ovde griešnu zabavu bogate udovice i njezinihi muktisah usnemirava i njezin bolji diel za blaženstvo po mogućnosti spasi.

Pak dok gospa Julianna još nije mogla rieći zmoci, zatrubentaju odzdola na novo pozaune i moćnije nego prije zaori drugi verzus pjesme pokore i žalosti.

Gospa Julianna je samo prebledela, ona bi hotela govoriti, ustati, ali jesik i koltrigi tiela su zauzeti. Drhćućom rukom briše si mrzli znoj s čela, gosti zure u pune pehare, a piti im je zabeglo. Eto, na jedan krat skoči sa sedala on zlehka mladić, on uzme oštro nabrušeni nož u ruke, stavi se pred patra i zavikne: »Zakaj bunisi našu svečanost, ti crni gavran tvojim bečanjem? Tko vas je zval simo našu gospu plašiti? Mi oblužavamo fašenka, pak makar do jutra, kaj na nas spadaju cirkvene naredbe! Nošite se domov u vaš tmićni klošter i tam posipavajte pobožne pepelom. Mars van, velim vam, ili — čuvajte se vašemi pjesmami o smrti nam ovde veselje kvariti!...«

Pak kaj je supijan oštrim nožom u ruku na patra Spee a navalil, digne ovaj ruku u vis i veli mirno: »Stoj! Niti korak dalje! Ti me hoćeš smrlju strašiti? A jeli znaš, kak je blizu tvoj konac?« — I nut, — u tom hipu padne miljenik gospe Julianne, pred noge patrove — mrtav; kaplja ga je udarila.

Neizmerni strah obide goste i oni se drhćući odšulaju jedan za drugim iz sale, doćim se pozaune za zadnji krat oglase te iz ustah crne hrpe pjesma o smrti zaori.

Zatim nastane sve tiheše i tiheše u sali. Zgubivali su se iz veselo kuće bledi gosti jedan za drugim, zgubivali su se drhćući poslužniki, a zgинуli su i pievaći strašne pjesme, samo gazdarica ostavljene kuće je još ostala med zidinami iste, a pater jezuita Spee šnjom. Kakti grmliavina zaori njegov glas te se razleže po praznih prostorijah, a gospa Julianna svladana suzami požaljuvanja kleći na podu, niemo slušajuća njegove rieči, kakti pokornica Magdalena. Vlastitimi rukami strga sa sebe svilnu odieću, saže ju na pepel, te si pustil od patra istim križ na čelo načiniti. Od ove pepelnice počamei, ona u svoju kuću strenjske goste nije više prijemala, svoju brojnu služinčad je odпустиła iz službe, uredila svoje imućvene prilike, razdielila svoje bogatstvo mediu siromake, betežnike i cirkvu, stupi u klošter med opatice i tamo vodi bogudrugi život u bogoljubnom miru.

Bri njezinoi smrtnoj postelji je stal pater jezuita Friderik Spee, te je moleć preporučal njezinu dušu Svemogućemu.

Srdi se Amerika.

Februara prvoga odlučni događaj se je pripetio u svjetskim bojima. Naši kormani izrekli su, da od ovoga dneva svako oružje ponucaju naproti neprijatelju i najoštriji boj budu tirali sveposud najmre pak na morju. Nemske i naše podvodne ladje strogo budu pazile na morju, da niti jedna ladja ne bude mogla municiju, stroška i druge bojne stvari voziti neprijateljom.

To pak su naši kormani svrhu toga odlučili, jerbo neprijatelj ne su steli u našu ruku segnuti, kad smo jim mira ponudjali, barem je to i Wilson američanski predsjednik višeput probal i opomenul neprijatelje, da došla je vura, kad moguće bude mira nazat povrnuti svētu. Na to su neprijatelji izrekli, da ne budu tak dugo mirni, doklam Ausztria-Magjarsku širom ne budu rezrgali, doklam turčine ne budu iz Europe pretirali, bulgarce, koji su k nam prestupili, oštro kastigali i Nemsku vuništili.

Sad već vidimo, da neprijatelj naš život hoćeju i naše orsage do fundamenta vuništiti, Svrho toga još bolje se moramo braniciti, kak sino se do vezda i svako oružje proti neprijatelju nastaviti, najmre pak podvodne ladje bez svake milosti. Dakle na glas su dali naši kormani, da zapreju morje pred Englezijom. Francuzkom i Talianskom i svaku ladju, koja u ove orsage bude štela nekaj pelati ili pak odonud odpelati, nemilosrdno potopili ju budu. Da neutralni orsagi ne budu nikaj kvarni, prošli smo je, da naj u ove orsage nepošilaju svoje vno go blaga vrdne ladje, nego je naj doma zadržuju.

S ovom jako strogom naredbom dvije cilje hoćemo postići:

1. Hoćemo zabraniti, da ovi orsagi od svunašnjih orsagov oružje, štuke i municiju dobiju i da ne budu mogli čete spravlati po morju nikam.

2. Zabraniti hoćemo, da ovi orsagi stroška, lapora, opravu i druge stvari dobiju po morju.

Ako su oni steli nas zaprti od svéta, ako su oni steli na svaki način nas s glavom strapili i po ovim putu nas preoblati, sad smo mi malo preobrnuti položaja neprijatelje smo tak zaprti, da odnikud nikakvu pomoć ne budu mogli dobiti. Jedno stavno to smo napravili, kaj su oni steli s nami napravili. Kaj su oni nam želili, to u sad sami dobiji. Koj pod drugoga jamu ropa, sam opadnu u nju. Tak nemilosrdno udemo odvezda proti njim vojuvali, kak u oni proti nam. Milošči više nega. Neprijatelji ne su steli mira, sad naj vidiju i naj čutiju, kakov boj bude iz toga. Sve zlo je njim bude naplatilo, kaj su nam želili, sad budu stopram znali, kakov je jedan nemilosrden boj.

Mi čisto u miru moremo tirati ovoga istrešega boja. Naše pozicije čvrsto stojiju dosta rezerve imamo za svakim frontu.

S podvodnami ladjami strahovitnoga izvara budemo delali neprijateljom.

Zvuon toga pak je grof Tisza István prejavil u orsackim saboru, da sve je nam u rukah, kaj je potrebno, da ne bude dugo vremena trajal boj i da neprijatelju, najmre pak Englezija presiljeni budu za mir prositi.

Poleg toga greb bi bilo ne ponucati vako oružje, makar je i takov orsag na svētu, kojemu se to nedonada.

Imamo takvoga orsaga, kojemu se to

izbilja nedopada. To pak je Amerika, koja je vno go milijardov dobila u ovim bojima od naših neprijateljov. Ako Amerika nebi bila oružje i municiju vozila, onda već zadržala bi konec bil boju. Ali odvezda ne bude mogla, jerbo naše podvodne ladje svaku ladju potopiju, koju na morju zadržišćiju. Svrho toga se je rezrdil Wilson, američanski predsjednik. U velikoj srđitostu neće s nami nikaj se službeno spominati. To pak je već skorom toliko, kak da bi med nami i Amerikom boj bil.

Mi necemo s Amerikom boja, mi s Amerikom u miru hoćemo biti, ne samo s njom, nego i našemi neprijatelji. Od početka za to vojujemo, da obratimo si našu demovinu, naše siromaštvo. Vojujemo, da po vremenu u miru živeti budemo mogli. Svrho toga neje lépo to od Amerike, da još i ona mrzi na nas.

Najmre pak je ne lépo od Amerike, da još i druge neutralne orsage hoće ugovoriti, da naj za njom po jenim putu ideju. Ali to je ne mogla niti Amerika postići, da sve neutralne orsage proti nam zbuni. Svajc, Španjolska, Hollandia, Švédska, Norvégiya i Dania jednoglasno su izrekle, da ne budu s Amerikom držali. K tomu pak i Južna Amerika takodjer je takov odgovor dala Wilsonu. Ovim se takodjer nedopada, da s ladjami nemoreju na morje, ali zato itak ne su steli, da od nas odstupiju i k Ameriki se prekloniju.

Samo jedna država je prevolila k tomu da se odruzi od nas. To pak je Kina. Dakle samo od Kine je dobil Wilson po volen odgovor. Neznamo, u su japanci presilili na to Kinu, ili pak Kina napred hoće se veriti Ameriki, da odonud pomoć dobi, ako ju Japan po vremenu zbantuvati bi štél. S e jedno, kak god stoji stvar, Kina nam nemore nikaj na škodu biti, ravno kak i Amerika.

U Ameriki petnaest milijunov nemcov i magjarov živi, već samo poleg ovih Amerika jako si mora premisliti, ako s nami u boj hoće stupiti.

Amerika brćas to ne bude napravila!

SVAKOJAČKE NOVOSTI.

— Domovine izdajnici u tamnici. Honvédsaki soldacki sud izragu vodi proti pet vlahovom, koje stem potvrđuju, da su Csernahéviz občinu prek dali razumijem, kad su ovi u Erdélu vdrli. Bultean János je vodil deputaciju k jednomu rumunjskomu brigadérošu i prosil ga je, da skim predi vu občinu ulazi. Poleg toga vlahi su još oz dan pred poldan s deputacijom skup vu občinu došli i občinu su taki porobili, barem je brigadéroš obećal, da nikakva falinga nesme biti. Zdem su rumunjski stanovnički lépo podvorili brigadéroša i njegvo vojničtvo i presegli su na Ferdinand rumunjskoga kralja.

Laniskoj jeseni kad su vlahi iz Erdéla počeli retrerirati, velika i krvava bitka je bila za Csernahéviz občinu. Naše čete već su onda gliboku vu Romaniji bile, ali nekoje rumunjske čete još su se pri Orsovi branile. Ove čete su naši vuništili, polovicu pak polovili. Vlovlili su i onu četu, koja je vu Csernahéviz občinu goepodarila. Vu ovoj četi je bil Bultean János i njegvi četiri najdasi. Izdajnike su odmah vu Szeged »Csillag« zvanu tamnicu odmirati. Ako se posevdoči, da su izdali demovinu, soldacki sud na smrt je bude odsudil.

Novo podvodne bitke. Vu denšnjim bojima sad je to pitanje, kakov uspjeh budu postigje nemske podvodne ladje i kakov položaj bude poleg toga nastal vu Engleziji. Vno go stroška Englezija ne bude mogla dobiti. Vu Engleziji na letu trideset milijun metercentov zrnja zraste, ali k tomu je četerdeset šest milijun stanovnika. Veliki magazin zrnja je Amerika bila, gde je tanjku letu dvésto milijun metercentov menje zrasto, kak prvéša léta. Amerikancani već su predi zahtěvali od Wilsona, da nesme zrnje vun pustiti, najmre pak zahtěvaju vezda, kad su ladje vu velikoj pogbetiji i kad sama Amerika pred bojom stoji. Sad si već engleziki kormani premislava, gde bude zrnje prebavil za one serege, koji vu Egiptomu, Mezopotamiji i Szaloniki leziju. Kak bude lapora vozila francuzkom i talianskom? Vu Francuzkim su već dovezova morali više fabrikih vu kojih municiju delati. zaprti, jerbo nemaju lapora. Vu ovim dugovanju Tanjanska još vu zlocestem položaju je.

Englezija vno go napunjenih ladjih je morala doma zadržati, jerbo ne ufaje na morje poslati. Ravno tak su i neutralni orsagi, barem svrhu toga niti jedan ne misli na to, da bi proti nam se zdigel.

Dakle Englezija bude najpredi znaia, kaj su nemske podvodne ladje. Dovezda vno go ladjih su nemci potopili, ali još na veku škodu je Engleziji to, da niti sama nemore nikaj voziti, niti pak od neutralnih orsagov nekaj dobiti. Stem je Englezija vu veliku stisku došla.

Panik vu Newyorku. Nekeje američanske novine tak su uzbunile naroda, da sad već skorom svaki amerikancan tak misli, da Amerika morala bude nam boja poručiti. Kak se stanovnički sponašaju vu Newyorku, videti je iz toga:

— V sredi veliki panik je nastal vu Newyorku, jerbo oglasili su se štuki pri morju. Ove štuke su sud nastavili i morali su je sprobati. Kak su štuki počeli pokati, na hiljada ženskih s decom na rukah pabeglo je i žurilo su se vun s varasa, dakle od postajatišća, jerbo svaki je mislil, da nemci su već počeli bombardirati varasa.

Strah se je po čelim varasa rezrdil i narod naše mogel se vmiriti, jerbo šestnaest centimeterni štuki čeli dan su ručali.

Drugi dan još vekuša uzbuna je nastala, kad je glas počil, da korman opet nekaj milijun dollarov je prosil na bojne stroške.

Sto milijardov stroška. Jedne englezke novine zračunale su, koliko košta boj Engleziju. Englezija svaki dan stočeterdeset četiri milijun frankov potroši na boj. Dakle na vuru šest milijunov i svaku minutu sto jezer frankov. Od početka boja stojezer milijardov je Englezija potrošila. Vu ovoj svoti neje nuter onih dvajstipet milijardov, koje je svojim saveznikom posudila.

Jedna potopljena ladja. Ida zvano norvégsku ladju, kad je iz Londona odšla proti Grčkoj, da stroška i municiju odpela, ne dakle od brega, jedna nemska podvodna ladja, bez toga, da bi ju bila opomenula, potopila ju je. Vreć kak dvjisti granatov je strelila na Ida ladju. Granati zaklali su prvoga kormanosa, jednoga kelnera i pet drugih osoba. Kad su marineri vu čune poskakali, podvodna ladja neje duže streljala. Na to su nemci na Ida ladju odšli,

stroška su na svoju ladju spravili i onda s bombami su ju potopili.

Telegram tak govori, da na ladji norveška zaetava je bila i sdalka je bilo moći precitati ime ladje i nemci dobro su znali, da to je neutralnoga orsaga ladja, pak itak su ju zato vništili.

Nemci stēm: su samo to steli pokazati, da njim je sve jedno, ali je neprijateljska ladja ili pak neutralnoga orsaga, svaku potopiju, koja antanta služi. Sad već i švedske novine pišeju, da nemci se nikaj ne budu gozili i nikaj se nebudu šalili, nego išli budu po onim putu, kakvoga su sami sebi izrekli. Na to je švedski korman opet odredil, da niti jedna ladja nesme svoje postajalište ostaviti, najmre pak nikaj nesme vu Engleziju, Francuzku ili pak Talijansku voziti.

Kak se samo iz toga jednoga dogodjaja vidi, nemške podvodne ladje postigle budu svojega cilja.

KAJ JE NOVOGA?

Pësma od naših milih junakov.

Pozdravljam vas sada o rumeni cvëti, Magjarskog orsaga medjimurski sinki.

Svi, koji vehnete na tēm bojnomo polju, Kak mila ružica na širokom polju.

Slični ste vi dragi svi onomu svëtu. Koj je pokoren svakojačkom vetru.

Koga svaki deždjek nemilo polëva, Koga svaki vetrek snegom sapuhava.

Teče krv junacka na sve kraje svëta, Kupaju se v krvi naša mila deca.

Jeden sim opadne, drugi se tam zruši. Jeden ovdj javče, drugi se tam muči.

Oh Bože naš mili, s nebeske visine. Ogledni se doli na tve mile sine!

Koji se mučiju po širokim svëtu. Krvcu prelëvaju vu najlepšim cvëtu.

Oh Bože naš mili, ogledni se na nas. Devica Marija naj zabiti za nas!

Drávavásárhely.

L. M. dévojka.

— Glas iz bojnoga polja. Horváth József iz občine Zrínyiútva, fegyvermester tisedes od 30. honvédszkoga regimenta, iz Bukovine pozdrav pošle svim čitateljem naših novina. On piše, da med visokim bregim se vojuje rusom. Mrzli veter puše tam svigde, ali zato medjimurčani svršiju svoj posel pošeno i imaju zato pošena pred svakim poglavarom i neprijatelj boji se od njih. Jer, magjarski zavikne:

»Muraköznek nincsen párja Fényes nap rgyog reája.«

— Bítka na bukovinèkim frontu. Barem je velika zima, dva metre gliboko snëg med pečinami, mrzli vibri, itak zato negda-negda rusi probaju naprë vdirati. Mi nučo sredo takodjer pri Kiribaba zvanom mesto došli su stha do naših drotov. Naši su je »pazili i s mašinpuškami pretirali. Zatam pak su naši 26 ga regimenta vadasi pobodili ruse. Nazat su jim povrnuli vizita. Dvajsti rusov su osmrtili, jarke su jim zadelali i veselo su odšli nazat dimo s jednom mašinpuškom.

Takve bitke trajaju sad svaki dan, na svakim frontu.

— Amerika mira hoče. Wilson dan, na dan razpravu ima svojemi ministri, koji

në su svi jedne miseli. Stane senator odprto i očivestno je proti boju. Wilsonu podjednoma nosiju telegrame, vu kojih velikasi mira zahtëvaju. V petek velika demonstracija je bila svrbo mira i jako su se dopale narodu Bryanove rëci:

— Bog nas občuvaj, da bi se s Nemškom vu boj pustili! Senatori sbog toga nečeju s Nemškom boja, jerbo nemci Ameriku nebantujeju. Nemci samo svoje pravo iščeju i na morju.

Ako Englezija je morske pute zapria pred Nemškom, zakaj nebi Nemška zapria pred Englezijom. Nemška svojemi podvodnami ladjami i nadalje tak bude se branila na morju, kak se naj bolje bude mogla. To niti Amerika nemore preprëčiti.

— Neutralni orsagi nečeju s Wilsonom deržati. Wilson kad je svoje poslanike iz Berlina dimo pozval s jednim putom glasa je dal neutralnim orsagom, da naj i oni tak napraviju, naj uëmaju nikakov savez s Nemškom. Neutralni orsagi takov odgovor su dali, da Wilson za kratko vrëme videl bude, da nëje dobro napravil, kad je europeinske neutralne orsage k sebi štel prevsbiti. Neutralni orsagi në su vu takvim položaju, da bi za Wilsonom mogli ili. Španjolski orsag je samo malo vu bolšim položaju. Hollandia, Švajc, Dania i Švedska ravno su vu susedstvimo onim orsagom koji boja tiraju. Pitaju Wilsona, kak je to, da on koj je mira štel napraviti, sad je hitro preobrnul kapenika i cëloga svëta hoče vu boj natirati. Neutralne novine tak pišeju, da toga se nebudu Wilson vëkal. Švajc i Španjolska odprto su povedale Wilsonu, da i nadalje neutralne hočeju ostati. Takodjer i Hollandia je to potvrdila.

— Wilson se nežuri poručiti boja. Vu Engleziji dan, na dan menje se veseliju Ameriki, jerbo vidiju, da Wilson ravno se nežuri poručiti boja Nemškoj. Wilson još nema tak velikoga zroka, da bi Nemškoj boja moral poručiti poleg toga. Svrbo toga je velika žalost vu Engleziji, gde su tak mislili, da Amerika odmah se shruknula bude na Nemško.

— Nemške ladje vu Ameriki. Od početka boja puno nemških ladjih je vu Ameriki zaostalo i nësu mogle dimo, jerbo na morju englezke ili pak francuzke ladje bi je polovile bile i za svoju potreboču ponucale. Ove ladje amerikanci nësu rekvirërali, nego su dopustili nemcom, da mašine vuništiju tak, da ladje za nikakov hasen nebudu. Nemci su nekoje ladje sami potopili, nekojim pak su samo mašine spotri.

— Potopljena California. Zadnje dane izmed onih ladjah, koje su nemci potopili, najveška je California zvana ladja bila. Med Newyorkom i Glasgovom je vozila. Na zadnjim nesrečnim putu 205 putnikov je imala na sebi. V četrek vtjutro blizu Englezije je dobila torpedo. Sedemnajst putnikov se je s ladjom vtopilo. Koji su srečno došli vu Engleziju, tak veliju, da dvë nemške podvodne ladje su atrëale na Californiu.

— Amerika nemore pomoći antantu. Iz Londona pišeju, da Amerika skorom nikaj nemore pomoći antantu, makar i boja poruči Nemškoj. Ako se to pripeti i onda antant mora cëli stroškov i cëloga boja nevolih devetdeset procentov nositi. To već dobro znaju vu Engleziji. Najveško pitanje je to, kaj budu mogle nemške podvodne ladje delati. Za vezda cëla trgovina je postala med Amerikom i Englezijom.

— 18—20 tëtni englezci. Englezki korman odredil je, da svi osemnajst—dvajati tëtni moraju pod oruzje stupiti. Ovu zapoved posluhnuti moraju i svi činovniki vu kakvim god uredu slušiju, nadalje policaji, vatrogasci, navučiteli, poštaši i t. d. Nebudu one pozvali nuter, koji pole obdelavaju, lapora kopaju i koji vu takvih fabrikah delaju, gde municiju i ladje delëju.

— Conceev bulgarski ministar od Amerike Tonceev bulgarski financ minister sledece je rekel od Nemške i Amerike:

— Ja tak mislim, da Amerika nebudu se vu boj pustila s Nemškom. Amerika brëcas nema kontrakta s antantom, jerbo njeni pravi neprijatelji su vu antantu. Lehko se pripeti još i to, da Amerika naravna se s centralni orsagi. Kak god bude, Amerika nebudu jako nevarna centralnim orsagom. Naši neprijatelji në su vu Ameriki nego ovdj vu Europi, koji nečeju nam dopustiti, da vu slobošćini živimo. Zabadao se budu mučili, već su zdavojta zakešnil i nas već nebudu preladali, jerbo pri nas je sreča i mi smo vu njihovih orsagih, në oni vu naših.

— Vilmoš cesar vu Beču. Vu ime toga, da je naš kralj IV. Károly Vilmoš cesara pohodil na frontu, sad je on nazat dal vizita vu Beču. Tretijput je pohodil Vilmoš cesar Beču vu ovim bojnimo vremenu. Dva-put je pohodil Ferenc József kralja i to 1915 ga leta novembra 29-ga, kakti svojega staroga prijatelja i vernoga saveznika, drugoć pak 1916 ga leta novembra 28-ga žalostnim srdcom vu cirkvi Hofburga, gde je već onda njegov veron saveznik mrtvi ležal. Tretjo pohadjanje mladoga kralja ide.

V pondeljek je došel cesar vu Beč i ovo vrëme Nordbanhof zvani kolodvor lépo je bil nakinčeni svakojačkim cvëtjom i s vakojačkami zastavi.

Hitro se je po varašu rezglasilo, da je nemški cesar opet vu varašu i nato hiljada i hiljada naroda je obstalo one vulice, po kojih se je cesar pelal vu Hofburg. Najpredi radostno su pozdravljali mladoga Károly kralja, kad je na kolodvor išel. Svi hercegi i velikasi su vun srukovali na kolodvor.

Kad su na glas dali, da se vlak preblijava, kralj je odmah vun išel na peron, za njim pak svi hercegi. Kad je cesar vun stupil iz kočije, odmah je za ruku prijel Károly kralja i dvaput su se kušnuli. Zatam je Vilmoš pozdravil hercege i drugu gospodu i stēm su se vu automobil seli. Po putu sveposud lépo i duševno su pozdravljali vladare. Vu Hofburgu je Zita kraljica čekala svojim dvorom cesara, koj je mladi kraljici ruku kušnul.

Vilmoš je drugi dan nazat na front odišel.

— Napredovanje pri Berezina vodi. Skorom poldrugo leto stoji front pri Berezina vodi. Po leti je takva močvara ovdj, da nëje moći nikam, po zimi smrznëju berečine i onda se počneju bitke. Tak je i ov mesec šestoga bilo, naše i nemške čete duševno su počele napredovati i pri Zabersinu došle su prek Berezine vode i odmah su vdrle vu ruske dekunge, odkud su dva officire i pedesetčetiri monkov dotirali sobom. Takodjer devet oknih, tri mašinpuških i svakojačku municiju i druge stvaru su od neprijatelja zaplenili. Bitka je jako krvava bila. Samo vu jednim kratkim jarku su prek pedeset mrtvih nabrojili. Kakva je to strahovitna stvarma bila i kak je iznenada došla, vidi se iz toga, da od-

zaja stoječe ruske čete i rezerve plasilivo su pobegle. Potlam rusku rezervu naši štuki su širom rezbili. Od naše i nemške strani samo nekojega pleserca je bil zgobiček.

— **Govor Bryanda.** Amerikanci nečeju s usmi boja imeti i poleg toga Taft i Bryan bivši ministri vu više mestah su govora deržali proti boju. Naprimer Bryan ovak je govoril:

— Mi amerikančani do zadnjega človeka hočemo našu domovinu braniti, ako bi neprijatelj štel vu nju vdrli. Ali to je nemoguče, niti pak nato nescemo pomisliti, da bi mi tri jesero morskih mitah dalko samo jednoga našega vojnika poslali krv prelevat. To nescemo napraviti, da bi mi naše vojničtvo tak dalko tirali vu labor. Takodjer niti vu Evropi nišči nemisli, da bi vu Ameriku probal šerege spraviti.

Božič na taljanskim frontu.

Dugo je vre bojna, nekojim vre težka. Neznamo pak jošče, kak nam se dokonča?

Vre tretjeg božiča imamo vu bojni, Ali nas je menje, kak nas bilo lani.

Takove misli idu mi po glavi, Gđa pri štokov kakti stražnik moram stati.

Svetog posta den se friško dokončava, Kmica pak nas na noč svētu spomenjava.

Večer mi je dala tu radost jedinu, Da sam videl malo doli vu dolinu.

Z te tužne doline dojde mi veselje, Ar sam vu njoj spazil zelenkaste cmreke.

Na nje sem ja gledal, pak formu iz njih bral, Kak bi je ja lépo okinditi ve znal.

Borove kitice, prema nam migale, Od mrzloga vetra jesu trepetale.

Po miloj vedrini sam se tam špenceral, I od lépih cmrekov furt sam si zmišljaval.

Sve je tiho, mirno i blaženo bilo, Tak da se od boja nikaj nije znalo.

A na jedenput se začuje grdi glas, Granat težki vudril je iz zraka na nas.

Zemlja se izstepe, pečina pak škropi, A pajdaše z spanja sve gori izbudi.

Okolo polnoči je moglo to biti, Gđa bi se mel skorom Jezusek roditi.

Taljan se špotari, da nesmo krčani, Pak on nam Jezuša rodstvo ve naznani.

Grdo bi to bilo od nas to trpeti! Odgovor mu taki morali smo dati.

No čekaj polentar, vre budeš videl ti, Krščenike prave, kak si obudil ti!

Jednu pšmu tebi bumo započeli, Z koju buš ti poznal, da smo krščeniki.

Kuglja štirdesetdva centimetrov bila, Koja njemu od nas notu izpèvala.

Ovak smo mi njemu odgovora dali, Onda pako opet svi skupa zaspali.

V jutro se nam glasno, veselo naznani, K meši koj bu išel, naj se fletno spravi.

Vu red smo se stali i veseli bili, Ar smo po domačem k meši tu mogli.

Dragi medjimurci, prosimo mi sve vas, Da doma pri meši zmislite se iz nas!

Na bojnem polju. **Tomasics Miklós** vojniki iz Perlaka.

Urednikova pošta.

Izmed onih pšmah, koje su nam na novo poslano, dobre su sljedeće:

1. **Pšma tugujuče žene.** (Alsódomboru. H. R.) Vu pšmi su misli novi, redi se slažeju i svikaj je pšma dobro složena. Izlazila bude.

2. **K zarobljeniku.** (Murakirály. M. M.) I ova pšma je dobro složena. Siampati budeino ju dali a malimi popravkami.

3. **Pšem od regrutov.** (Boltornya. N. V.) Vrédna je, da ju popravimo. Onda bude dobra za naše novine.

4. **Iz bojnog polja.** (Nyirvölgy. K. L.) Ova popšva vu slovenskim jeziku napisana lépo je izmišljena. Mi smo ju vu medjimurskim hrvatskim jeziku prepisali. Ovak bude dobra za naše novine.

Od drugih, pri nas ležećih pšmah budemo drugda glas dali.

Svim skup a pozdravom! (M. J.)

Stráhia Testvérek fűszerkereskedésében **EGY SEGÉD** azonnal felvétetik.

Nemzetközi halottszállítási iroda Budapest, VI, Andrassy ut 11. Telefon 167—30. **EXHUMÁL GYORSAN ÉS OLCSÓN.** Minden felvilágosítást készséggel ad.

SZŐLŐBIRTOK. Kifogástalan jó karban levő 6 hold amerikai alanyon szőlő, szép fiatal gyümölcsössel, 3 szobás lakóház melléképületekkel, legelő és erdőjoggal szabadkézből eladó. Bővebbet **Fuss Nándor** szőlőbirtokosnál Alsólendván.

Iztéves kiállítású **FINOM LEVÉLPAPIROK** dobozokban és mappákban (Envelopes) nagy választékban kaphatók **Fischel Fülöp (Strausz Sándor) könyv- és papirkereskedésében** Csáktornyan.

1paros és kereskedő előfizetőink cégét e rovatban díjmentesen közöljük

Iparos és kereskedő előfizetőink névjegyzéke

1paros és kereskedő előfizetőink cégét e rovatban díjmentesen közöljük

Bőrkereskedő: Mayer Testvérek	Csáktornya
Borbély és fodrász: Hádasi Nándor Mik Sándor	Csáktornya Csáktornya
Mézeskalácsos és viaszgyertyaöntő: Tihanyi Mihály	Damása
Cipész: Kelemen Sándor, férfi és női cipész	Csáktornya, városbáz épület
Divatárház: Luzt és Brodnyák	Stridóvár
Fényképező: Uj. Kovács István	Csáktornya
Férfi szabó: Frahmos Ignác Bodics Ferenc	Csáktornya Csáktornya

Fűszerkereskedés: Mayercsák Béla (kőszén, faszén, magyvak és a »Műtrágyát Értékesítő-Szövetkezet« raktára) Gráner Testvérek Mráz J. Kollarich István Deutsch Rezső Toplák György	Csáktornya Csáktornya Csáktornya Csáktornya Kiszabadka Dravasiklós
Kávéház: Frückler K. Zrinyi kávéháza Földes Mór Royal kávéháza Deutsch Jenő	Csáktornya Csáktornya Csáktornya
Kötélgyártó: Dornik Rezső Petrics Ignác	Csáktornya Csáktornya
Kőfaragó és sírkőkészítő: Terestnyák Bódog Grünwald Adolf	Csáktornya Szenice, Nyitra m.
Mézőáros: Antonovics József	Csáktornya
Óras- és ékszerész: Pollák Bernát	Varázdin

Szállító és deszkakereskedő: Lóbi Mór és Fia	Csáktornya
Url- és nődivat, játék- és díszműdaru: Kelemen Béla	Csáktornya
Vaskereskedés: Bernyák Károly utóda Binder Károly	Csáktornya
Vendéglők: Frückler Károly Pecsornik Ottó Hencsey Gábor Antonovics József Budai József Horváth Mihály (Fehér galamb) Deutsch Jenő Kelemen Imre Prusáts Alajos Deutsch Zsigmond Schlesinger Mór	Csáktornya Csáktornya Csáktornya Csáktornya Csáktornya Csáktornya Csáktornya Csáktornya Csáktornya Csáktornya

Bagola István vendéglője »A vasúthoz« Singer Salamon Sójtóry János Novák József Deutsch Adolf, nagyv. Kovács Mihály korcom. Leitmann Bálint Kozják Mihály Baumbach Rezső Reiner János	Csáktornya Kiszabadka Drávanagyszalu Drávanagyszalu Drávasárhely Drávasárhely Szentilona Kiszabadka Szentilona Ráczkausz
vegyeskereskedés, Pénténczi savanyúvíz központi raktár és szállítási vállalat Hodosi Vilmos déli vasúti vendéglő	Csáktornya Csáktornya
Schrey György	Csáktornya Zrinyikülváros
Spitzer Elek vegyeskereskedés és korcmáros	Pusztafa
Vászonkereskedő: Szivoncsik Antal	Csáktornya